

KUOPIO

KUOPIO – Hyvän elämän pääkaupunki

Kuopion kaupunkiseudun edunvalvonnan ajankohtaiset
Maaliskuu 2020

Lisätietoja:

Kaupunginjohtaja Jarmo Pirhonen, 044 718 2790, jarmo.pirhonen(at)kuopio.fi
Strategiajohtaja Sirpa Lätti-Hyvönen, 044 718 2132, sirpa.latti-hyvonen(at)kuopio.fi

26.3.2020

Oheen on tiivistetty Kuopion kaupunkiseudun **edunvalvonnan ajankohtaisimpia teemoja**, ja seuraavilla sivuilla kuvataan teemoja ja taustoja laajemmin.

KUNTATALOUS: Koronaepidemia heikentää entisestään haastavassa tilanteessa ollutta kuntien taloutta, koska yhteisöverotulot romahtavat, sote- ja pelastustoimen menot kasvavat ja maksu- ja myyntituotot pienenevät. Kuten Kuntaliitto on maaliskuussa 2020 todennut, kuntien talouden pelastuspaketti on välttämätön. Vuosi 2019 on ollut kuntatalouden kannalta äärimmäisen vaikea, kuntataloudessa ollaan syvemmällä kuin koskaan aiemmin ja useat kunnat ovat joutuneet kiristämään verotusta ja käymään yt-neuvotteluja. **Kaupunkien ja kuntien tehtävät ja talous tulee tasa-painottaa.** Valtionosuusjärjestelmää uudistettaessa on tärkeää huomioida kuntien erilaiset toimintaympäristöt ja väestöön liittyvät haasteet kuten sairastavuus. Kaupungeilla on monia erityisiä tehtäviä hyvinvoinnin ja terveyden sekä elinkeinojen ja innovaatioiden edistämiseksi, segregaaation haittojen ehkäisyssä, kulttuurin ja liikunnan rahoittajina ja joukkoliikenteen järjestäjinä. On myös turvattava taloudelliset toimintaedellytykset vastata tulevaisuuden haasteisiin. Uusiin ja laajeneviin tehtäviin ja velvoitteisiin tulee osoittaa täysimääräinen valtion rahoitus.

MAL-SOPIMUKSET: Valtion ja suurimpien kaupunkien välistä MAL-sopimusmenettelyä – maankäyttö, asuminen ja liikenne - **tulee jatkossa laajentaa koskemaan myös Kuopion**, Lahden ja Jyväskylän kaupunkiseutuja kuten on kirjattu hallitusohjelmaan. Ympäristöministeriön selvitys MAL-sopimusalueiden laajentamisesta on valmistunut ja se suosittaa Kuopion, Jyväskylän ja Lahden kaupunkiseutujen sisällyttämistä sopimukseen. **Päätökset MAL-sopimusmenettelyn laajentamisesta tulisi tehdä keväen aikana**, ja laajentamiseen tulisi varata riittävät resurssit.

SAAVUTETTAVUUS JA ILMASTOYSTÄVÄLLINEN LIIKKUMINEN: Valtakunnallinen liikennejärjestelmän uudistus on tärkeää, mutta uudistustyö ei saisi hidastaa strategisten hankkeiden etenemistä. Ilmastoystävällisen raideliikenteen kehittäminen on itäisessä Suomessa jäänyt muusta maasta jälkeen, vaikka käyttäjämäärä on kasvanut. Itäisen Suomen yleisen saavutettavuuden, elinkeinoelämän kilpailukyvyyn sekä työvoiman ja opiskelijaliikkuvuuden varmistamiseksi junayhteyksien kattavasta tarjonnasta ja palvelutaloudesta tulee huolehtia eri suuntiin. **Nopea Itärata Helsinki-Porvoo – Kouvola, 3h:n yhteys Helsingistä Kuopioon ja Joensuuhun parantaisi merkittävästi itäisen Suomen liikenteellistä saavutettavuutta.** Savon radan peruskorjauksia on tehtävä jo etupainotteisesti. Liikenneviraston vastuulla oleva Kuopion ratapihojen uudistus (n. 50 milj. €) tulisi toteuttaa pikaisesti samanaikaisesti Kuopion Portin rakentamisaikana 2018–2022. Henkilö- ja tavaraliikenteen ratapihat eivät vastaa nykyajan vaatimuksia kuten esteettömyyttä. Taloudellisesti merkittävien valtakunnallisten kuljetusyhteyksien valtatie 5:n ja 9:n kehittämistä tulee jatkaa pitkäjänteisesti myös Pohjois-Savossa. Myös alempi tieverkko tarvitsee valtion panostuksia.

KYSIN ROOLI SEKÄ SOTE-UUDISTUS: Voimakkaasti kehittyvä **Kuopion yliopistollinen sairaala KYS** on yksi Euroopan moderneimmista sairaaloista ja Itä-Suomen yliopiston kanssa Suomen suurin lääkärikouluuttaja, suosituin hammaslääkäreiden kouluttaja, merkittävä opetussairaala ja tutkimusyhteisö. Sen toimintaympäristöön kohdistuu suuria tuottavuushaasteita, minkä vuoksi **yhteistyöalueen toimintaa ja sen järkevää rahoitusta tulee vahvistaa ja selkeyttää.** Kuopion yliopistosairaalan **opetus, tutkimus ja kehittämistyö** sekä erittäin vaativan erikoissairaanhoidon kalliimpi toimintaympäristö **tulee huomioida myös tulevan sote-uudistuksen rahoituksessa.** Koko itäiselle Suomelle on erittäin tärkeää turvata toiminnallisesti vahva lääketieteellinen tiedekunta Kuopiossa ja sen myötä merkittävä alueellinen ja myös valtakunnallinen lääkärisaavuus.

TERVEYTEEN JA HYVINVOINTIIN PAINOTTUVAN OSAAMISKESKITYMÄN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TURVAAMINEN: Kuopiossa on paljon valtion sektoritutkimuslaitoksia ja yksiköitä ja alue on erinomainen paikka hajasijoittaa työtä ja tekemistä, kun kehitetään valtion toimintojen monipaikkaisuutta. Yksiköiden toimintaedellytyksestä tulee edelleen huolehtia: Mm. lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus **Fimean** toimintojen vahvistamista Kuopioon tulee jatkaa. Itä-Suomen yliopiston koordinoiman **Kansallisen neurokeskuksen** kehittäminen ja toimintaedellytykset tulee turvata. Kuopiossa sijaitsevaa **pelastusopistoa** tulee kehittää pelastusalan kansainvälisenä osaamiskeskuksena. Luonnonvarakeskuksen **Maaningan Halolan tutkimusaseman** toimintaedellytykset tulee turvata osana **LUKEa**.

TYÖLLISYYS: Pääministeri Rinteen, sittemmin Marinin hallitus on kaavaillut toimia, joilla vahvistetaan kuntien järjestämisvastuuta TE-palveluissa. Kuopion kaupunki pitää tätä kehityssuuntaa hyvänä. Kuopion kaupunki oli mukana alueellisessa työllisyyskokeilussa vuosina 2017-2018 ja on parhaillaan hakeutumassa uuteen kokeiluun. On tärkeää, että käynnistytävissä työllisyyskokeilussa rakennetaan pitkäkestoisia ratkaisuja, jotka johtavat hallitusohjelman mukaiseen tavoitteeseen eli kuntien roolin vahvistamiseen työllisyyspalvelujen järjestäjänä.

26.3.2020

KESTÄVÄSTI KASVAVA MILJOONAN IHMISEN KESKUS

Kuopio on itäisen Suomen ja Pohjois-Savon veturi ja yksi Suomen parhaiten kehittyneitä kaupunkiseutuja. Kaupunki panostaa voimakkaasti kasvuun ja elinvoimaisuuteen. Kuopion asema suurten kaupunkien joukossa on tunnustettu, Kuopiolla on hyvä muuttovoittoon perustuva kasvuvauhti ja useita kaupunkikehityshankkeita mm:

- Smart Savilahti - Savilahteen vuoteen 2030 mennessä rakentuva vähähiilisten ratkaisujen uusi kaupunginosa, yritys- ja innovaatiokeskittymä, yliopistollisen sairaalan sekä kolmen kouluasteen sijaintipaikka (1,5-2,0 mrd.€)
- Asemanseutu – Kuopion Portti (170 milj.€)
- Tahkon matkailualueen uusi keskus (80 - 100 milj.€)

Faktoja Kuopiosta

- Asukkaita 119 282 (31.12.2019), kasvu 2010-luvulla keskimäärin 750 asukasta/vuosi. Ennakkoväkiluku helmikuun lopulla 2020 oli 119 306
- Suomen 9. suurin kaupunki
- Kuopion toiminnallisella kaupunkiseudulla on 170 000 asukasta ja siihen kuuluvat Kuopio, Siilinjärvi, Suonenjoki, Tuusniemi, Leppävirta ja Lapinlahti
- Asuntotuotanto Kuopiossa 950 (2019)
- Työpaikkoja 51 833 (2017)
- Yritysten liikevaihdon kasvu 6,0 % (2018) ja viennin kasvu 3,2 % (seutu 2018)
- Helmikuun 2019 lopussa Kuopion työttömyysaste oli 10,7%, 6020 työttömää, joista pitkäaikaistyöttömiä 1852.
- (maaliskuussa 2020 alkanut koronavirusepidemia vaikuttaa mm. yritystoiminnan ja työllisyyden kehitysnäkymiin)

KUOPIO - KANSAINVÄLINEN INNOVAATIO- JA OSAAMISKESKITTYMÄ

Kuopion kaupunkiseudun ja koko maakunnan strateginen kärkihanke on Savilahti, josta kehitetään uutta tulevaisuuden kaupunginosaa ja Euroopan kiinnostavinta oppimis- ja innovaatioympäristöä, 35 000 ihmisen työn, opiskelun ja asumisen kokonaisuutta ja **älykkäiden sekä vähähiilisten ratkaisujen kaupunginosaa**. Hanke on 1,5 – 2 miljardin euron pitkäaikainen investointi, joka tarjoaa ainutlaatuisen kehitysalustan erilaisten älykkäiden sovellusten ja järjestelmien, energiatehokkuuden ja viisaan liikkumisen käyttöönotolle. Kun tähän yhdistetään asuminen ja vapaa-aika, niin kaikki elämän osa-alueet ovat löydettävissä samasta kaupunginosasta keskustan läheisyydestä.

Savilahden osaamiskeskittymän keskeisiä toimijoita ovat Itä-Suomen yliopisto, Savonia ammattikorkeakoulu sekä Savon ammattiopisto. Kolmea koulutusastetta kokoava ja kooltaan merkittävä, *jo nykyisellään lähes 20 000 opiskelijan kampus* on ainutlaatuinen kokonaisuus. Osaamiskeskittymää vahvistaa muu toimijaverkosto kuten Kuopion yliopistollinen sairaala, valtion sektoritutkimuslaitokset (Terveystieteiden tutkimuskeskus, Työterveyslaitos, VTT, Fimea, Evira, Neurokeskus, Geologian tutkimuskeskus, Ilmatieteen laitos) sekä toimitiloja tarjoava yksityinen KPY Novapolis (aiemmin Technopolis Oyj) sekä yli 200 yritystä eri toimialoilta. Uusimpana toimijana on v. 2019 aloittanut osuuskuntana Kuopio Health, verkosto ja avoin innovaatioekosysteemi, joka on sitoutunut edistämään hyvinvoinnin, elintarvikealan sekä terveysteknologian osaamista, tutkimusta, elinkeinoelämää ja terveysalan tietoisuutta. Savilahden kehittyminen lisää Kuopion kaupunkiseudun ja maakunnan vetovoimaa, uusia yrityksiä ja liiketoimintaa sekä työpaikkoja. Siksi on tärkeää, että osaamiskeskittymän toimintaedellytykset Kuopiossa turvataan. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus **Fimean** toimintojen vahvistamista Kuopioon tulee jatkaa. Kuopiossa sijaitsevaa **pelastusopistoa** tulee kehittää pelustusalan kansainvälisenä osaamiskeskuksena.

Savilahden kampusalueella tehdään **kansainvälistä huippua olevaa tutkimusta** mm. terveys- ja hyvinvointialoilla, sekä ympäristö- ja sovelletun fysiikan aloilla. Yrityksiä ja työelämää lähellä olevaa soveltavaa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa on Savonia-ammattikorkeakoulun ydinosaamista. Savonia-ammattikorkeakoulun strategiassa määritellyt painoalat ovat soveltava hyvinvointitekniikka, uudistuva kone- ja energiateollisuus, vastuullinen ruokatuotanto ja vesiturvallisuus. Painoalojen nousevana kärkenä on bio- ja kiertotalous.

Itä-Suomen yliopiston koordinoiman **Kansallisen neurokeskuksen** tavoitteena on koota aivotutkimusta verkostomaisesti yhteen, edistää ja vahvistaa yhteistyötä korkeakoulujen, sairaaloiden ja sairaanhoitopiirien, elinkeinoelämän ja kolmannen sektorin välillä sekä avata mahdollisuuksia yritysyrityksille ja kaupallistamiselle. Neurokeskuksen toimintoja kehitetään edelleen, valmisteluvaihe on meneillään ja keskuksen toimintaedellytykset tulee turvata.

26.3.2020

Itä-Suomen yliopistossa Kuopiossa tehdään lääkehoitojen vaikuttavuuden arviointitutkimusta ja tiederajoja ylittävää sosiaali- ja terveyspalvelujen vaikuttavuuden tutkimusta. Mikäli Suomeen perustetaan **alan tutkimus- tai arviointiyksikköjä**, on Kuopio hyvinvointi- ja terveysalan keskittymänä erinomainen sijoituspaikka yksikölle.

Voimakkaasti kehittyvä **Kuopion yliopistollinen sairaala KYS** on yksi Euroopan moderneimmista sairaaloista ja Itä-Suomen yliopiston kanssa Suomen suurin lääkärikouluttaja, suosituin hammaslääkäreiden kouluttaja, merkittävä opetussairaala ja tutkimusyhteisö. Sen toimintaympäristöön kohdistuu suuria tuotavuushaasteita, minkä vuoksi **yhteistyöalueen toimintaa ja sen järkevää rahoitusta tulee vahvistaa ja selkeyttää**. Kuopion yliopistosairaalan **opetus, tutkimus ja kehittämistyö** sekä erittäin vaativan erikoissairaanhoidon kalliimpi toimintaympäristö **tulee huomioida myös tulevan sote-uudistuksen rahoituksessa**. Koko itäiselle Suomelle on erittäin tärkeää turvata toiminnallisesti vahva lääketieteellinen tiedekunta Kuopiossa ja sen myötä merkittävä alueellinen ja myös valtakunnallinen lääkärisääntävyys.

Pohjois-Savo on valtakunnallisesti merkittävä maidon ja naudanlihan tuottaja ja alueella on mittavaa elintarvikealan tutkimustoimintaa ja teollisuutta. **Luonnonvarakeskuksen Maaningan Halolan tutkimusosaston toimintaedellytykset ja kansainvälisen tason nurmitutkimustoiminta tulee turvata osana LUKEa.**

Osaavan työvoiman saatavuus on haaste ja siihen liittyvät koulutuskysymykset ja **alueen oppilaitosten toiminnan kehittäminen ovat strategisia kysymyksiä.**

Ammatillisen koulutuksen uudistamisessa tulee turvata koulutuksen järjestäjien toimintaedellytykset osaavan työvoiman kouluttamisessa. Pohjois-Savosta on vähennetty noin 40 % tutkintoon johtavan työvoimakoulutuksen rahoitusta vuodesta 2017. Elinkeinoelämän tarve on lisätä koulutusta, joten siihen tulee varata tarvittava rahoitus tulevien vuosien talousarvioon. Strategista kehittämisrahoitusta tulee osoittaa Savilahteen sijoittuvien uusien oppimisympäristöjen kehittämiseen, jotka toimivat edelläkävijänä koko maassa ja lisäävät eri koulutusasteiden välistä yhteistyötä.

Kuopion ja maakunnan myönteisen kehityksen turvaamiseksi Savonia-ammattikorkeakoulun tutkintomäärien tulee säilyä vähintään ennallaan ja ratkaisujen tulee mahdollistaa alueen elinvoiman kannalta tärkeä reagointikyky. Tarvitaan riittävät resurssit myös yritysten ja työelämän osaamisen uudistamiseen nopeilla muuntokoulutuksilla ja laajoilla osaamismoduuleilla.

Pohjois-Savon siltasopimuksen (<https://www.pohjois-savo.fi/tietopalvelut/uutispoyta/artikkeli/pohjois-savo-ja-valtio-tiivistavat-yhteistyota-uudella-siltasopimuksella.html>) mukaan keskeisiä kasvun esteitä on osaavan työvoiman saatavuus. Työperäistä maahanmuuttoa on edistettävä uusien keinoin ja kansainvälisten osaajien voimavarat tarvitaan käyttöön. Käynnissä on useita alueellisia hankkeita asian ratkaisemiseksi. Myös valtiolta odotetaan enemmän toimia asian suhteen. Korkea-asteen ulkomaalaisten opiskelijoiden työllistymisen helpottamiseksi Suomeen tulisi opintojen aikaista suomen kielen opetusta lisätä. Työperäisen maahanmuuton ja oppilaitoksista valmistuvien lupaprosesseja on tarpeen tarkastella ja joustavoittaa. Kuopio on kiinnostunut toimimaan pilottialueena asiaan liittyvissä kokeiluissa.

ELINVOIMAA JA KILPAILUKYKYÄ TUKEVAT YHTEYDET

Valtakunnallinen liikennejärjestelmän uudistus on tärkeää, mutta uudistustyö ei saisi hidastaa strategisten hankkeiden etenemistä. Taloudellisesti merkittävien valtakunnallisten kuljetusyhteyksien **valtatie 5:n ja 9:n** kehittämistä tulee jatkaa pitkäjänteisesti myös Pohjois-Savossa. VT 5 toimii Pohjois-Savon sisäisenä työssäkäyntiväylänä ja Varkaus-Kuopio-Iisalmi -kehityskäytävän yhteydestä huolehtiminen vahvistaa maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja parantaa työmatka- ja opiskeluliikkumista sekä sujuvia asiointeja. Tavoitteena on, että VT 5:stä kehitetään turvallinen ja ympärivuotinen satasen tie. Myös VT 9 tarvitsee kehittämistoimenpiteitä työmatkaliikenteen ja liikenneturvallisuuden kannalta.

Keskeisiä liikenneinfran kehittämiskohteita

- VT5:n parantaminen välillä Leppävirta-Kuopio, 117 M€ (2020 20 M€)
- Savonradan perusparantaminen nopean henkilöliikenteen tasolle välillä Kouvola-Kajaani
- Valtatie 9 kehittäminen elinkeinoelämän kannalta kriittisissä kohdissa (suunnitelmavalmiuden nosto)
  - Vartiala-Riistavesi, 15 M € (tiesuunnitelma tulisi päivittää)
  - Keski-Suomen maakunnanraja-Vehmasmäki (Kuopio)
- Valtatie 5 ja Savon rata tulisi sisällyttää Euroopan laajuiseen liikenneverkon TEN-T-ydinverkkoon.
- yhdistettyjen kuljetusten terminaalialueen kehittäminen Itä-Suomi-tasolla
- kantatie 75 kehittäminen Siilinjärven kohdalla.

Raideyhteyksissä itäinen Suomi ei ole samassa asemassa läntiseen ja eteläiseen Suomeen nähden. Ilmastoystävällisen raideliikenteen kehittäminen on jäänyt jälkeen, vaikka käyttäjämäärä on kasvanut. Itäisen Suomen yleisen saavutettavuuden, elinkeinoelämän kilpailukyvyn sekä työvoiman ja opiskelijaliikkuvuuden varmistamiseksi junayhteyksien kattavasta tarjonnasta ja palvelutasosta tulee huolehtia eri suuntiin. **Nopea Itärata Helsinki-Porvoo – Kouvola, 3h:n yhteys Helsingistä Kuopioon ja Joensuuun** parantaisi merkittävästi itäisen Suomen liikenteellistä saavutettavuutta. Asukkaita Itäradan vaikutusalueella on lähes 900 000. Uusi ratayhteys nopeuttaisi yhteyksiä myös Pietariin. Tässä vaiheessa on tärkeää varmistaa maakuntakaavalliset edellytykset ratalinjaukselle ja viedä eteenpäin hankkeen suunnitteluvalmiutta ministeriöissä ja maakuntaliitoissa. Samanaikaisesti jo nyt tehtävissä olevat Savon radan nopeuden noston edellyttämät toimet tulee saattaa loppuun.

Kuopion Asemaseudun kehittämisen ensimmäinen vaihe on käynnissä. Kuopion Portin talonrakennustyöt alkoivat toukokuussa 2018 (yli 100 milj. € yksityissektorin investointeja). Liikennevirasto ja Kuopion kaupunki toteuttavat yhteistyössä hankkeen edellyttämän asematunnelin oikaisun ja informaatiojärjestelmän rakentamisen 2018–2020 EU-osarahoituksella. Koko Liikenneviraston vastuulla oleva ratapihosen iso uudistus (n. 50 milj. €) tulisi toteuttaa pikaisesti sekä samanaikaisesti Kuopion Portin rakentamisaikana 2018–2022. Henkilö- ja tavaraliikenteen ratapihat eivät vastaa nykyajan vaatimuksia (mm. esteettömyyttä). Asemaseudun investoinnit ovat yhteensä n. 150–170 milj. €.

Kuopion lentoasemaa tulee kehittää yhtenä maamme keskeisistä lentoasemista, josta on itäisen Suomen vientiyriyten, tiedeyhteisön ja matkailuelinkeinon tarvitsemat yhteydet pääkaupunkiin ja kansainväliset jatkoyhteydet. Lentoliikenteen palvelutaso tulee pitää hyvänä kaikissa tilanteissa ilman poikkeamia. Tarvetta on selkeään kilpailun aikaansaamiselle. Lentoaseman kehittäminen turvaa myös Karjalan lennoston tehokkaan toiminnan.

Itä- Suomi on EU:ssa määritelty harvaan asutuksi alueeksi, jossa on innovaatiopotentiaalia, mutta jossa yksikkökustannukset saattavat nousta korkeiksi. **Pk-yritysten alueellinen kuljetustuki** ei pysty riittävästi kompensoimaan sijaintiin liittyvää haittaa, sillä tuen rajaukset sulkevat pois monia kuljetuksista riippuvaisia yrityksiä. Tukiperusteita on tarpeen tarkastella alueellisen tasapuolisuuden näkökulmasta ja huomioida lisäksi vientiyriyten kannalta keskeisten, mutta kalliiden lentoyhteyksien osuus yritysten toimintaedellytyksissä ja kustannuksissa.

Pohjois-Savon maakuntaa kehitetään yhtenäisenä työssäkäyntialueena, mutta liikenteelliset ratkaisut eivät toistaiseksi riittävästi tue tätä kehitystä. Haasteena ovat lisäksi taajamien pitkät välimatkat. Työvoiman liikkuvuutta on tuettava työvoiman saatavuuden turvaamiseksi sekä asiointien ja opiskelu- ja matkailuliikkumisen sujuvoittamiseksi. Erilaisten liikkumisen kokeilujen sekä raideliikenteen mahdollisuuksia kartoitetaan ja tutkitaan ja näihin tarvitaan ja toivotaan valtion aktiivista osallistumista.

Alemman tieverkon rapistuminen on alueen metsä-, energia- ja elintarviketeollisuuden sekä alkutuotannon huolena ja tarvitsee sen vuoksi valtion panostuksia.

KUNTA-VALTIO KUMPPANUUS JA KAUPUNKIPOLITIikka KAIPAA VAHVISTAMISTA

Kunta-valtio -kumppanuutta on vahvistettava. Kuopio on Suomen parhaiten kehittyneitä kaupunkiseutuja. Kuopio näkee tärkeänä, että valtion ja kaupunkien välistä sopimusmenettelyä jatketaan ja Kuopio jatkossa otetaan osaksi sopimusmenettelyä. Valtion tulisi omilla toimillaan edistää alueen toimijoiden merkittävästi rahoittamien kaupunkikehityshankkeiden etenemistä. Kuopiossa on käynnistymässä merkittäviä hankkeita, joilla on huomattavia vaikutuksia maankäyttöön ja liikennejärjestelmään. **MAL-sopimusmenettelyä tulee jatkossa laajentaa koskemaan myös Kuopion, Lahden ja Jyväskylän kaupunkiseutuja kuten on kirjattu hallitusohjelmaan, ja laajentamisesta tulisi tehdä päätökset kevään 2020 aikana. Sopimuksen toteuttamiseen tarvitaan riittävästi valtion panostuksia ja resursseja.**

Kansallinen innovaatiopolitiikka tulee sitoa tiiviisti **keskeisten kaupunkiseutujen kansainvälisesti merkittävien tavoitteiden toteuttamiseen kaupunkien, eri toimijoiden ja valtion kumppanuudella.** Kuopio kansainvälisine verkostoineen toimii ovien avaajana vienninedistämisen ponnisteluissa ja koulutusviennissä.

Työllisyys

Pääministeri Rinteen, sittemmin Marinin hallitus on kaavaillut toimia, joilla vahvistetaan kuntien järjestämisvastuuta TE-palveluissa. Kuopion kaupunki pitää tätä kehityssuuntaa hyvänä. Kuopion kaupunki oli

26.3.2020

mukana alueellisessa työllisyyskokeilussa vuosina 2017-2018 ja on parhaillaan hakeutumassa uuteen kokeiluun. On tärkeää, että käynnistyvässä työllisyyskokeilussa rakennetaan pitkäkestoisia ratkaisuja, jotka johtavat hallitusohjelman mukaiseen tavoitteeseen eli kuntien roolin vahvistamiseen työllisyyspalvelujen järjestäjänä.

Tulevassa työllisyyskokeilussa kuntien vastuulle tulee siirtää myös JTYPL:n mukaiset yrityspalvelut, sillä valtion ja kuntien yrityspalvelujen resurssien yhdistämisen kautta voidaan saavuttaa merkittävät synergiaedut nykytilanteeseen verrattuna. TE-toimistosta siirtyvien henkilöasiakkaiden työllistymisen edistämisen ei myöskään ole mahdollista ilman monipuolista ja kattavaa työnantajayhteistyötä.

Kokeilun kohderyhmä halutaan pitää dynaamisena, mutta samalla henkilöstöresurssin tulee olla dynaaminen. Valmistella olevaan kokeilulakiin tuleekin kirjata selkeästi esille määrääjain esim. puolivuositain tapahtuva asiakas- ja henkilöstömäärien suhteiden tarkastelu ja että asiakasmäärien kasvaminen tulee vastaavasti huomioida myös henkilöstöresurssissa. Tätä tarkastelua ei saa jättää paikallisen sopimisen varaan.

EU-ALUEPOLITIIKKA

Itä- ja Pohjois-Suomen erityispiirteet harva asutus, pitkät etäisyydet, rajanläheisyys ja rajan ylittävät toiminnot tulee riittävästi huomioida EU:n uuden rahoituskauden 2021-2027 ohjelmavalmisteluissa. Itä- ja Pohjois-Suomen alueella (IP) on muusta Suomesta poikkeava Suomen EU-liittymissopimuksen mukainen pohjoisen harvaan asutun alueen status. Harvaan asutukseen perustuva erityismääräraha (NSPA) tulee olla täysin EAKR-rahoitusta ja se tulee kohdentaa kokonaisuudessaan IP-alueen kehittämistarpeisiin. Ohjelma-alueiden yhteistyöhankkeet tulee mahdollistaa nykyistä joustavammin. Maatalouden ja maaseudun kehittämisrahoituksen tuki tulee säilyttää riittävällä tasolla.

KAUPUNKIEN JA KUNTIEN TEHTÄVIEN JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMINEN

Koronaepidemia heikentää entisestään haastavassa tilanteessa ollutta kuntien taloutta, koska yhteisöverotulot romahtavat, sote- ja pelastustoimen menot kasvavat ja maksu- ja myyntituotot pienenevät. Kuten Kuntaliitto on maaliskuussa 2020 todennut, kuntien talouden pelastuspaketti on välttämätön. Vuosi 2019 on ollut kuntatalouden kannalta äärimmäisen vaikea, kuntataloudessa ollaan syvemmällä kuin koskaan aiemmin ja useat kunnat ovat joutuneet kiristämään verotusta ja käymään yt-neuvotteluja.

Kilpailukykysovimuksen vuoksi kuntien valtionosuuksia on leikattu vuosina 2017-2019. Sopimuksen päätyttyä valtionosuudet on palautettava normaalitasolle. Vaikutus on ulottunut myös kustannustenjaon tarkistukseen valtion ja kuntien välillä. Tästä seurannut ylimääräinen leikkaus kuntien valtionosuuksista on peruttava. Erikoissairaanhoidon nk. keskittämisesetuksen johdosta kuntien valtionosuuksiin on tehty etupainoiset leikkaukset, vaikka terveydenhuollon menojen vähentymisestä ei ole mitään varmuutta. Kuntien uusiin tehtäviin on valtionosuusrahoitus annettava täysimääräisenä. Kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmän rahoitus otetaan valtionosuusjärjestelmän sisältä alentamalla peruspalvelujen valtionosuutta vastaavasti. Peruspalveluiden valtionosuutta ei tule leikata tällä eikä muillakaan perusteilla. Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena tulee olla läpinäkyvyys, neutraalisuus, yksinkertaisuus, kannustavuus ja ennakoitavuus. Valtionosuusjärjestelmän tulee olla riippumaton kuntien palvelujen tuotantotavasta.

Valtionosuusjärjestelmää uudistettaessa on tärkeää huomioida kuntien erilaiset toimintaympäristöt ja väestöön liittyvät haasteet kuten sairastavuus. Kaupungeilla on monia erityisiä tehtäviä hyvinvoinnin ja terveyden sekä elinkeinon ja innovaatioiden edistämiseksi, segregaaion haittojen ehkäisyssä, kulttuurin ja liikunnan rahoittajina ja joukkoliikenteen järjestäjinä. On myös turvattava taloudelliset toimintaedellytykset vastata tulevaisuuden haasteisiin. Uusiin ja laajeneviin tehtäviin ja velvoitteisiin tulee osoittaa täysimääräinen valtion rahoitus.

Kuopiossa rakennetaan kulttuuri- ja liikuntahankkeita monituottajamallilla, jossa yksityisillä toimijoilla on merkittävä rooli. Lisäksi lähivuosina on edessä mittavat investoinnit liikuntaan ja kulttuuriin, kuten Savilahden liikunta- ja tapahtumakeskus (kustannukset yli 30 milj.€). On tärkeää, että valtion tuki isoihin kulttuuri- ja liikuntahankkeisiin säilytetään.